

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ УПРАВЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА ЗА 2013. ГОДИНУ

1. РАЗВОЈ СИСТЕМА НА ЗАКОНОДАВНОМ НИВОУ

Нацрт Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма

Израђен је Нацрт закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма, у чијој изради су учествовали међународни експерти и представници државних органа. Овим се испуњавају одредбе Главе VII Повеље УН, која прописује да су државе чланице ОУН у обавези да предузимају мере на спровођењу резолуција које у оквиру својих овлашћења доноси Савет безбедности Уједињених нација (у даљем тексту: СБ УН). Резолуције којима се прописују мере за спречавање финансирања тероризма и тероризма уопште су: Резолуција 1267 из 1999. године која садржи листу лица означених од стране СБ УН према којима се примењују наведене мере, Резолуција 1373 из 2001. године, Резолуције 1333 из 2000. године, 1363 из 2001. године 1455 из 2003. године и друге. Нацрт закона је усаглашен са препорукама ФАТФ које су у фебруару 2012. године измењене и допуњене, а његове одредбе су усклађене са Препоруком број 6.

Публиковање Извештаја о националној процени ризика од прања новца у Србији

У извештајном периоду објављена је процена ризика од прања новца у Републици Србији (Национална процена ризика - НПР), која је достављена надлежним државним органима, финансијском и нефинансијском сектору и свим учесницима у систему. Сврха њеног спровођења је да помогне да држава ресурсе које опредељује за ову област распореди ефикасно, односно да мере које предузима буду сразмерне утврђеним ризицима. Извештај о НПР је припремљен и у априлу 2013. године је достављен Влади ради информисања.

Национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2014-2018.

У октобру је образована пројектна група за израду нове националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма као и акционог плана којим се детаљно разрађују мере из стратегије. Државни органи који су учествовали у изради стратегије су: Врховни касациони суд, Народна банка Србије, Комисија за хартије од вредности, Министарство правде и државне управе, Републичко јавно тужилаштво, Министарство унутрашњих послова, Безбедносно-информативна агенција, Војно-безбедносна агенција, Агенција за борбу против корупције, Пореска управа и Управа за спречавање прања новца. На основу оцена и закључака извештаја о НПР израђен је Нацрт националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2014-2018, као и акционог плана уз ову стратегију. Нацрти су прослеђени надлежним органима чији су представници учествовали у њиховој изради на давање мишљења и евентуалних примедби.

2. ФИНАНСИЈСКО-ОБАВЕШТАЈНИ ПОСЛОВИ

У 2013. години у Одељењу аналитике је отворено 608 нових аналитичких предмета, а од тога 269 предмета покренуто је на иницијативу Јединице за финансијске истраге. Предмети су у отворени на иницијативу других државних органа, надзорних органа, захтева страних финансијско-обавештајних служби, на основу анализе сумњивих извештаја обвезника (135 предмета).

Управа је у току 2013. године поступала и по предметима из претходних година услед нових информација и података који су се појавили за лица која су већ била предмет рада Управе – 81 предмет.

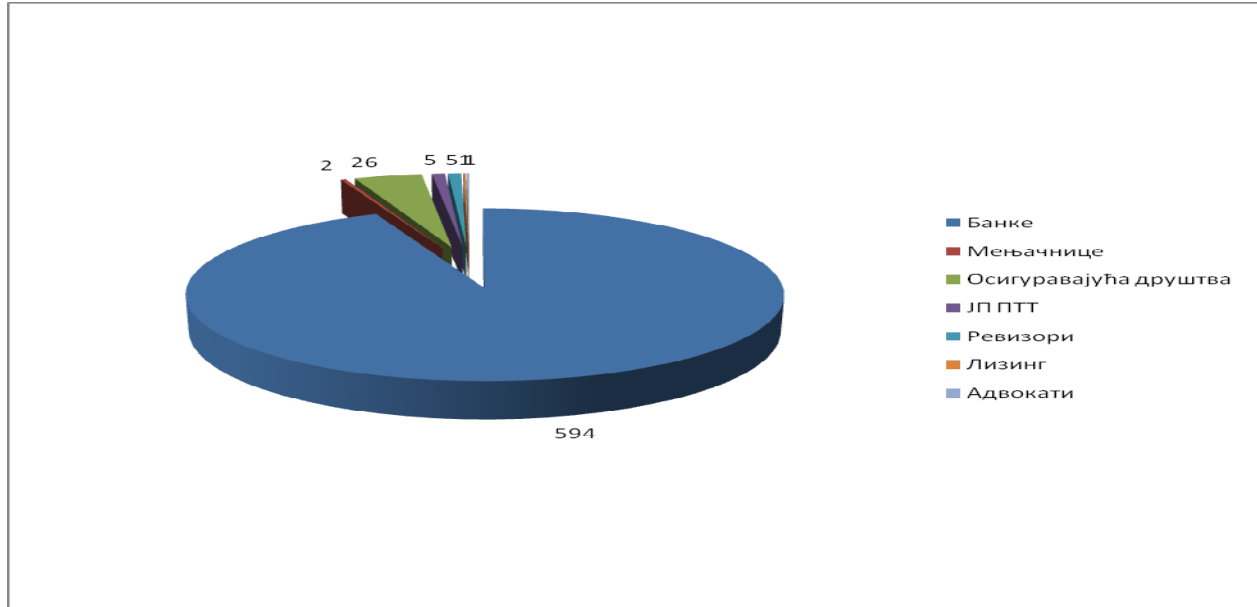
У 2013. години, прелиминарну анализу је прошло 306 предмета на основу извештаја који су од стране обвезника пријављени због сумње у прање новца или финансирање тероризма.

У захтевима за доставу података која су други државни органи упутили Управи најзаступљенија кривична дела која су указала на сумњу у прање новца су злоупотреба одговорног лица, трговина наркотицима, трговина људима и разне врсте превара.

Код највећег броја предмета, отворених на основу сумњивих извештаја, анализирани су случајеви уплата великих количина новца на рачуне и даље улагање тих средстава, било преко повезаних правних лица, било преко рачуна других физичких лица, без познавања порекла новца. Анализа финансијских токова и пословних активности није указала на познате изворе новца (најчешће, немогућност да се уоче извори којима би се могла „оправдати“ велике „кеш“ трансакције или значајан промет средстава по рачунима). Лица се у великом броју случајева доводе у везу са грађевинским активностима и инвестицијама. Код наведених предмета постоји сумња у пореску утају, корупцију и повезаност са организованим криминалним групама. Велики број информација односи се на коруптивне активности лица која су била на одговарајућим позицијама у предузећима (директор, овлашћено лице, оснивач) и манипулацију приликом стицања власништва у одређеним компанијама, склапање фиктивних уговора или помоћ лицима која су повезана са лицима из криминалног миљеа.

Поред непознатог порекла средстава, велики број информација анализиран је и због сумње да постоје фиктивни преноси новца између правних лица, тј. да се преко фиктивне привредне активности, промета роба, новац преноси између повезаних правних лица, а затим се готовински подиже са рачуна. Постоји сумња да је стварни власник правних лица између којих се трансферише новац исто лице.

У току 2013. године, Управа за спречавање прања новца је примила укупно 634 извештаја о сумњивим трансакцијама, од чега су 594 пријављене од стране банака, док су остале трансакције пријавили други обвезници по Закону. У наведеном периоду, Управи је пријављено 233.140 извештаја о готовинским трансакцијама. Током 2013. године, агенти за пренос новца су Управи доставили 63 информације за 203 лица због сумње да трансакције преноса новца указују сумњу у прање новца.

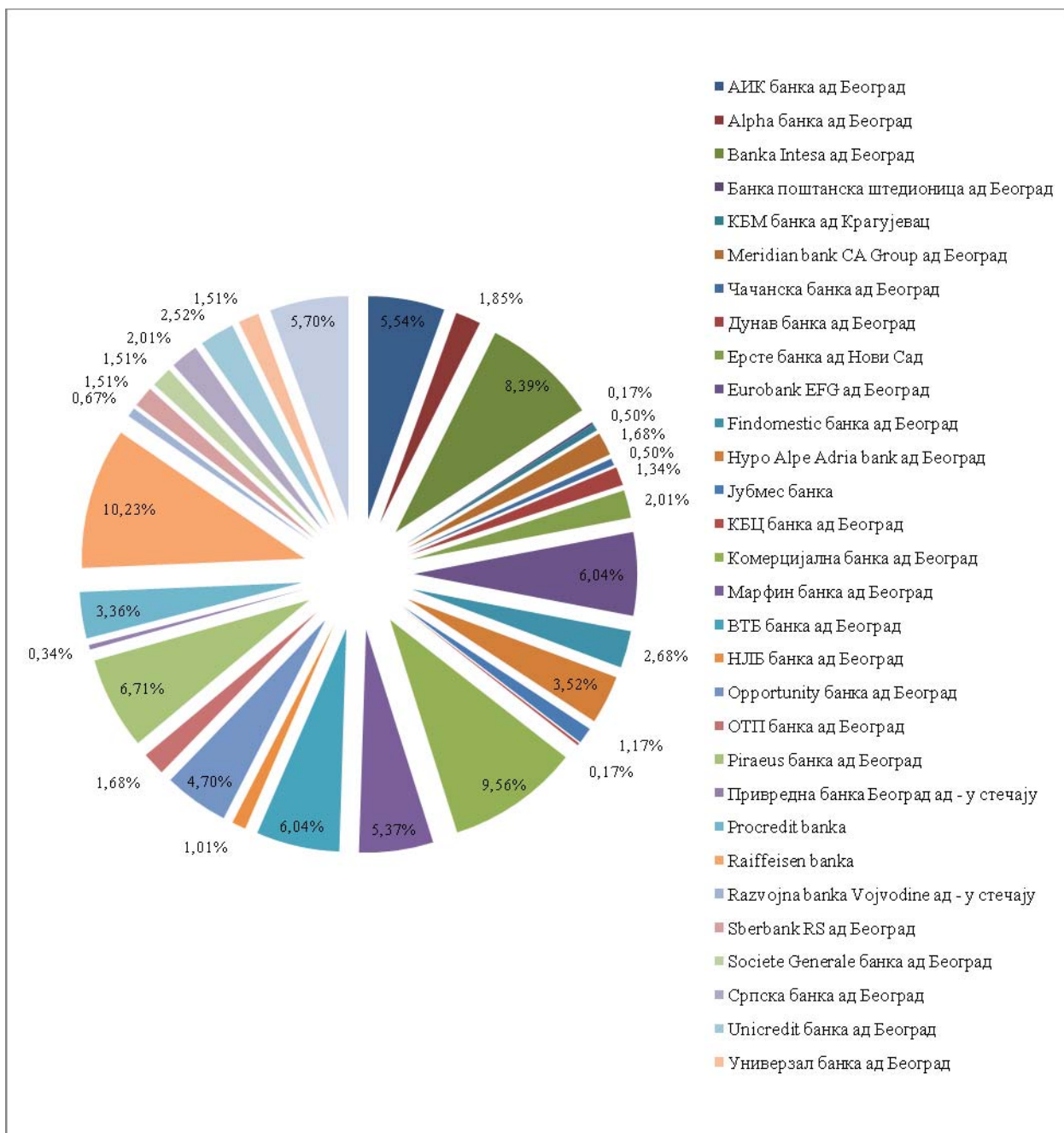

Графикон број 1: Удео у пријављеним извештајима о сумњивим трансакцијама по обвезницима

Пријављена сумњива трансакција представља информацију од обвезника да се по рачунима неких њихових клијената дешавају активности које су процењене као сумњиве на основу расположивих индикатора за препознавање сумње да се ради о прању новца, смерница за процену ризика од прања новца донете од стране надзорног органа, и у великом броју случајева на основу самог банкарског искуства, које је непроцењиво у овом послу. Тек по спроведеној анализи пријављене сумњиве трансакције у Управи, ослањајући се на све доступне изворе података, може се изразити сумња у евентуално постојање неке нелегалне активности из које може да проистекне противправна имовинска добит.

Банке су и даље обвезник од кога Управа добија највећи број података везаних за постојање основа сумње у прање новца. На основу података изнетих у графикону 2, банке са највећим процентом пријављених сумњивих извештаја су Raiffeisenbank ад (10,23% од укупног броја), Комерцијална банка ад (9,56%), Banca Intesa ад (8,39%), Piraeus bank ад (6,71%).

У највећем броју пријављених сумњивих трансакција помиње се сумња у полагање, подизање и пренос новца за које не постоји економско или друго логично објашњење, описана у скоро 20% од укупно пријављених сумњивих трансакција. По учесталости појављивања у пријављеним сумњивим трансакцијама затим следи сумња за уплате на рачуне правних лица, који се затим даље трансферишу у корист физичких лица и подижу у готовини, као и сумња везана за уплату готовине на рачуне предузећа по основу позајмица оснивача.

Графикон број 2: Удео у процентима у укупном броју пријављених извештаја о сумњивим трансакцијама, по банкама

Анализа образложења разлога због којих су обвезници пријавили одређене трансакције као сумњиве, а прослеђене су надлежним органима, говори да највећи број случајева указује на: пореску утају (33 предмета), затим следи сумња у сврху трансфера са иностранством - најчешће у питању трансфери из земље (14 предмета), превара (11 предмета), сумња у порекло новца који се готовински уплаћује на рачуне физичких или правних лица (11), сумња у економску оправданост трансакција („фиктивни уговори“,

„плаћање за робу“) и сумња у истинитост основа извршених трансфера (10), корупција (8), нелегална трговина (7), фалсификовање (6), крађа (4), ненаменско трошење средстава од кредита (2), приватизација и стечај (2), тероризам (2), манипулација на тржишту капитала (2), учестале уплате позајмице оснивача (4), кријумчарење људи (4) дрога (3) и по један предмет у коме се сумња у кривична дела регуларност јавних набавки и регуларност уговора, трговина уделима, трговина оружјем, шверц, злоупотреба у осигурању и повезаност са организованим криминалним групама – укупно 6 предмета.

Анализа се базира на претпоставкама, јер је тешко само на основу пријаве СТР утврдити да ли се и о ком кривичном делу ради.

Графикон број 3: сумња у претходна кривична дела

У 2013. години, Управа је била веома активна на пољу размене информација са државним органима надлежним за спровођење закона. Највећи број информација размењен је са надлежним тужилаштвима, Министарством унутрашњих послова и другим државним органима.

Тужилаштва

Највећи број информација у 2013. години размењен је са тужилаштвима - укупно 196 информација. Код највећег броја предмета постоји сумња у пореску утају, корупцију и повезаност са организованим криминалним групама, нелегалну трговину и др.

Тужилаштва су Управи упутила 73 захтева, док су остале информације прослеђене на основу анализе Управе – укупно 123 (анализе пријављених сумњивих активности

обвезника, информација страних ФОС, подаци надзорних органа, подаци других државних органа и даља анализа) и претрагом података из база Управе, када су у току рада на предметима, утврђене нове околности које указују на сумњу (нпр. пренос новца преко државне границе, одузета средства, пријављена средства, готовинске трансакције и др.).

Размењене информације са тужилаштвима

	Захтеви	Иницијатива
Тужилаштво за организовани криминал	36	15
Републичко јавно тужилаштво	1	85
Виша јавна тужилаштва	30	22
Основна јавна тужилаштва	6	1

Према подацима добијеним од стране апелационих тужилаштава о регионалној распоређености прослеђених информација, највећи број сумњивих активности везује се за лица која су извршила кривично дело на територији Београда, затим следе Нови Сад, Суботица, Прокупље и Панчево и по један предмет је прослеђен надлежним тужилаштвима у Шапцу, Зајечару, Ужицу, Новом Пазару, Краљеву и Врању.

Због сумње у пореску утају и сумњиве изворе средстава прослеђен је највећи број предмета. Код предмета, који за предикатно кривично дело имају пореску утају, истовремено са прослеђивањем информација РЈТ, прослеђени су подаци и Пореској управи, а у неким случајевима и Тржишној инспекцији.

Након тога следе: сумња у злоупотребу овлашћења од стране директора и овлашћених лица у предузећу, сумња у регуларност поступка приватизације, сумња у порекло средстава и трансфери са и ка оф-шор предузећима, порекло средстава којима су купована одређена предузећа или удели у предузећима и сумња у регуларност поступка преузимања предузећа.

Осим наведених сумњивих активности, предмети су прослеђени и због сумње у трговину наркотицима, фалсификовање новца и кријумчарење људи. Код ових предмета износи новца нису значајни, али се лица која су евидентирана у сумњивим извештајима доводе у везу са лицима из криминалног миљеа и повезана су директно или индиректно са криминалним активностима.

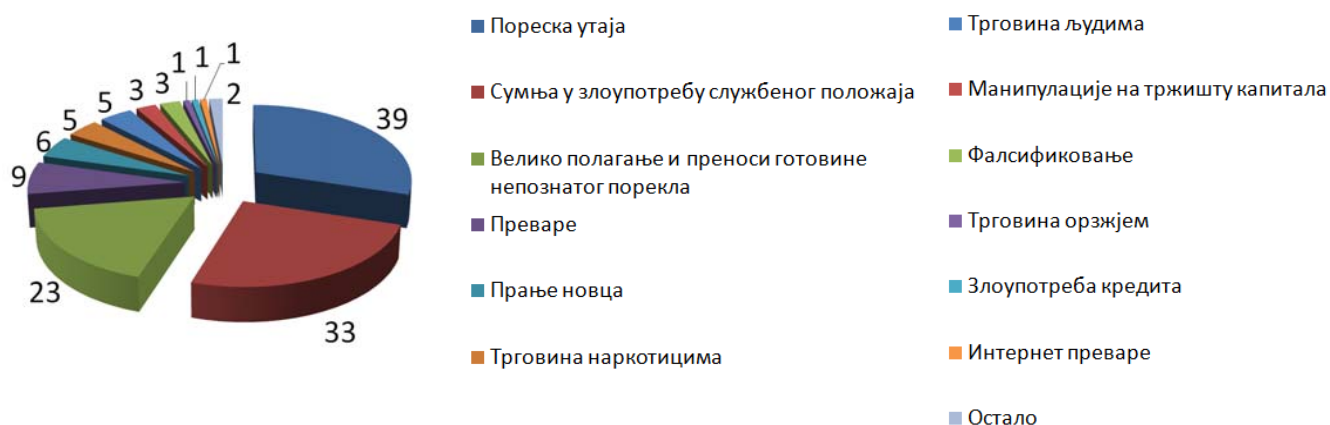
На основу анализе сумњивих извештаја, а везано за „економску логику и оправданост“ обављања трансакција спољнотрговинског пословања предузећа (мултинационалне компаније, представништва, повезане компаније, трансферне цене, фактуре) прослеђено је 3 предмета. На раду по предметима, Управа је разменила информације са великим бројем страних ФОС, код којих се воде исти поступци.

Прослеђено је и 3 предмета због сумње у манипулације на тржишту капитала и деловање повезаних лица у поступку приватизације предузећа. На овим предметима Управа је радила заједно са надзорним органом, а затим информације проследила тужилаштву.

Захтеви упућени од стране тужилаштава Управи у највећем броју случајева за предикатно кривично дело имају злоупотребу службеног положаја и рад на предметима који се односе на сумњиве приватизације. Од стране тужилаштава упућени су захтеви за

промет по рачунима код пословних банака и проверу активности лица у иностранству – страни ФОС.

Осим наведеног кривичног дела захтеви су прослеђени и због кривичних дела пореска утаја, фалсификовање и преваре. Највећи број предмета отворен је због сумње у претходно кривично дело пореска утаја, укупно 39 предмета. Затим следе предмети отворени због сумње у злоупотребу службеног положаја (33), преваре (9), прање новца (6), трговина наркотицима (5), трговина људима (5), манипулације на тржишту капитала (3), фалсификовање (3), велико полагање и преноси готовине непознатог порекла (23), трговина оружјем (1), злоупотреба кредита (1) и интернет преваре (1) и друге активности које су указале на сумњу у прања новца (процес куповине предузећа) (2) .

Графикон број 4: сумња у претходна кривична дела

Министарство унутрашњих послова

Управа је на основу анализе сумњивих трансакција проследила 11 информација Министарству унутрашњих послова. Предмети су прослеђени због сумње да су лица која су била предмет анализе повезана са нарко-групама, трговином оружјем, да су учествовала у разним видовима превара и у два случаја прослеђене су информације због сумње у повезаност са терористичким групама.

Од стране Министарства унутрашњих послова, Управе криминалистичке полиције у 2013. години Управи је упућено укупно 75 захтева. У предметима у којима је дошло до размене информација са Министарством унутрашњих послова, радило се о постојању сумње у кривична дела: регуларност процеса приватизације, кријумчарење људи, интернет преваре, злоупотреба службеног положаја, пореска утаја, неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога, терористичко деловање и др.

Полицијске управе су упутиле 19 иницијатива Управи, у највећем броју случајева због сумње у елементе корупције.

На основу захтева које је Јединица за финансијске истраге упутила Управи за спречавање прања новца, у 2013. години отворено је укупно 269 предмета финансијских истрага.

Безбедносно- информативна агенција

У току 2013. године на основу рада по предметима размењено је 44 информације са Безбедносно информативном агенцијом. Највећи број размењених информација односи се на сумњу у повезаност лица са трговином дрогом, повезаност са организованим криминалним групама, праће новца за екстремисте, финансирање тероризма, трговину људима и фалсификовање докумената.

Војнобезбедносна агенција

У 2013. години ВБА је упутила Управи 4 захтева. Захтеви се односе на сумњу у коруптивне активности запослених у Министарству одбране.

Пореска управа

Управа је у току 2013. године примила 19 захтева Пореске управе, због сумње да се новац стечен пореским утајама, интегрише у систем са намером да се опере. Управа је Пореској управи проследила 32 захтева ради провере података из надлежности Пореске управе и сумње да се новац стечен разним фиктивним пословима улагао у систем, са намером да му се прикрије порекло. Највећи број прослеђених предмета везан је за лица која су директно или индиректно повезана са инвестиционим активностима. Управа је у току рада на овим предметима упутила и захтеве за проверу пословања лица Тржишној инспекцији у 4 случаја.

Агенција за борбу против корупције

Агенција је Управи упутила 7 захтева за доставу података, док се Управа обратила Агенцији у 4 случаја.

Комисија за хартије од вредности

Због сумње да долази до манипулативних радњи на тржишту капитала – повезаног деловања правних лица приликом преузимања и сумње да долази до фалсификовања хартија од вредности за 11 предмета су размењени подаци са надзорним органом.

Размена информација са страним финансијскообавештајним службама

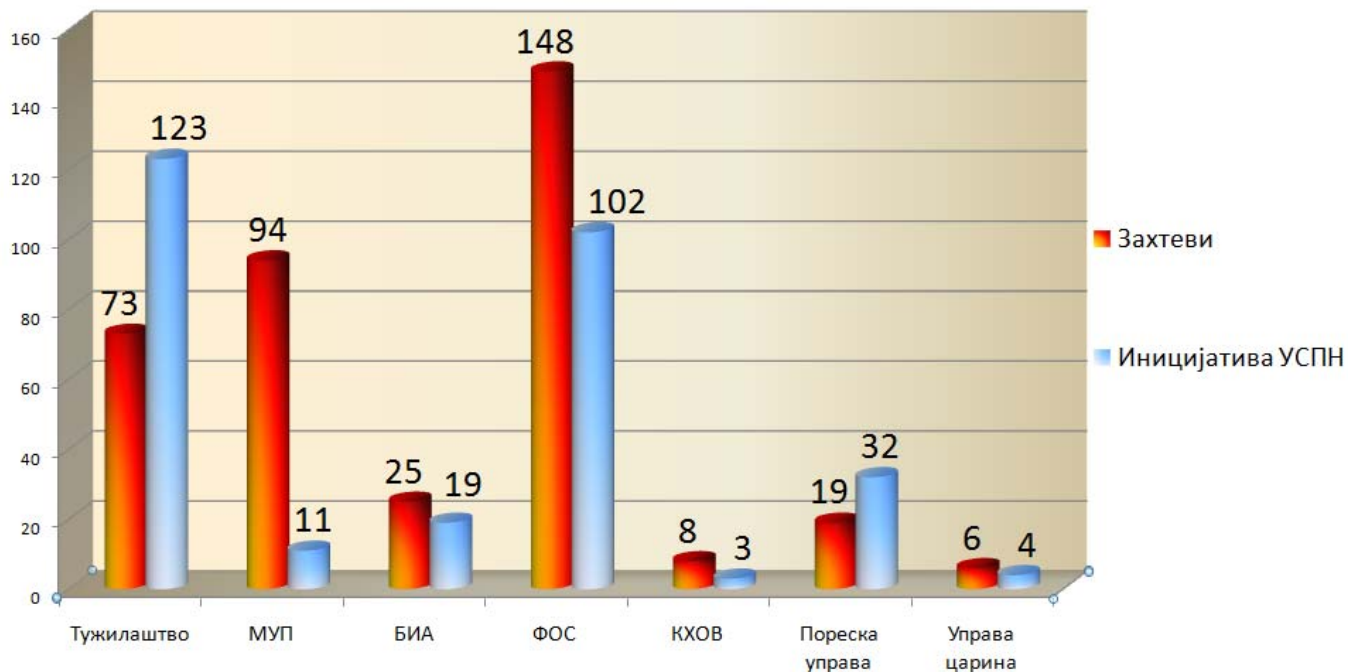
У току 2013. године размењено је укупно 250 информација са страним финансијскообавештајним службама (у даљем тексту: ФОС). Највећи број информација размењен је са суседним земљама, у највећем броју случајева са Црном Гором, Хрватском и Македонијом. Три најчешћа претходна кривична дела која се везују за размену информација са страним ФОС су корупција, превара и пореска утаја.

У току 2013. године Управи је упућено 102 захтева страних ФОС. Највећи број од ФОС Црне Горе 15, ФОС Хрватске 12, ФОС Македоније 11, ФОС Словеније 10, ФОС Мађарске 6 и ФОС Босне и Херцеговине 5.

Управа је упутила 148 захтева страним финансијско-обавештајним службама, највише ФОС Црне Горе 15, ФОС Хрватске 12, ФОС Македоније и ФОС Словеније 14, ФОС Мађарке 13 и ФОС Босне и Херцеговине 11.

Размена информација најчешће се вршила ради анализе трансакција за физичка лица, држављане Републике Србије који преносе средства у стране земље (са банкарских рачуна или су лица пријавила средства приликом преласка границе), односно предметима код којих се држављани Републике Србије јављају у власничкој, односно управљачкој структури страних правних лица.

Графикон број 5: Размена информација са државним органима и страним ФОС

Стратешке анализе и друга истраживања Одсека

Виртуелне канцеларије
Инвестициони фондови
Невладине организације
Prepaid картице
Трансферне цене
Анализа off shore зона
Анализа преноса новца преко државне границе
Анализа платног промета са иностранством
Анализа платног промета са Кипром
Анализа платног промета Републике Србије и Јужноафричке Републике

Анализа мењачких послова
Анализа кладионица
Трговина наркотицима у Европи
Анализа годишњих извештаја ФОС Малте, Мексика и Француске
Финансирање тероризма
Прање новца од организованог криминала
Анализа преноса новца преко агената

У Одсеку је у току 2013. године настављено са радом на анализама које су започете 2012. године (рад невладиног сектора, односно непрофитних организација; издавање и употреба припејд картица; активност инвестиционих фондова и издавање виртуелних канцеларија) и започете су и нове анализе са намером да се предвиди утицај на обим и кретање прљавог новца а односе се на рад мењачница и кладионица (регулатива, процес рада, нови методи, препоруке и др).

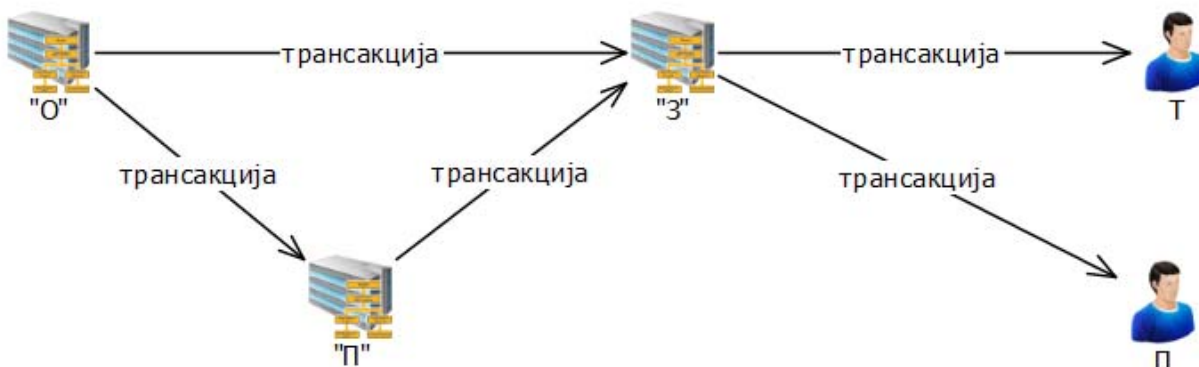
Такође израђена је упоредна анализа рада финансијско обавештајних служби Француске, Малте, Мексика и Србије, ради сагледавања деловања других ФОС и евентуалне примене неких бољих решења.

У Одсеку су такође анализирани извештаји међународног карактера - SECI Иницијатива о сарадњи земаља Југоисточне Европе, (Southeastern European Cooperative Initiative, SECI) и Извештај о дроги у земљама Југоситочне Евопе (Drug Situation Analysis Report South Eastern Europe, UNODC, Paris Pact) са намером да се прате активности деловања група која се баве трговином дрогом, а ради препознавања типолошких случајева и лакшег откривања сумњивих активности у току рада на предметима. Одређена подручја несумњиво носе већи ризик када је реч о наркотицима.

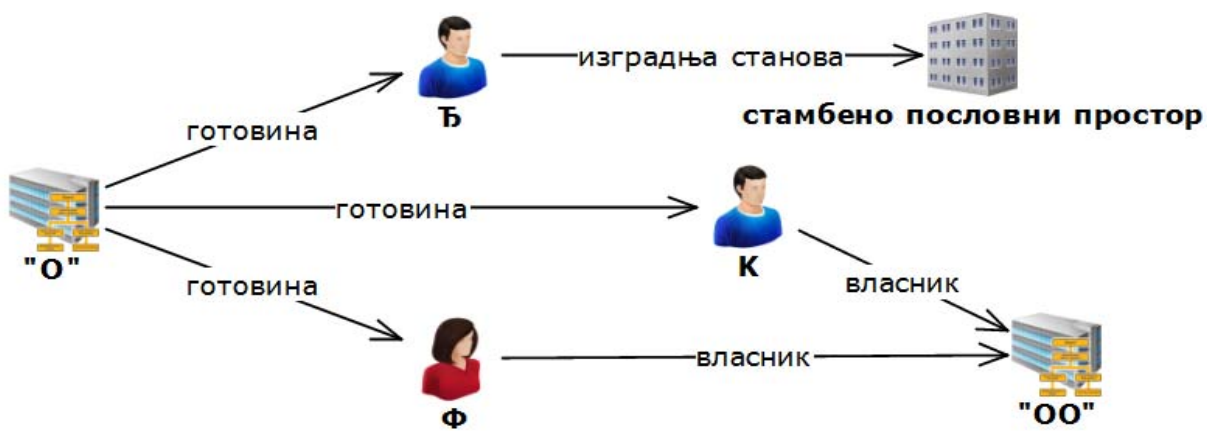
Типолошки случајеви – сумња у прање новца

Типолошки случајеви који су указали на сумњу у прање новца у 2013. години:

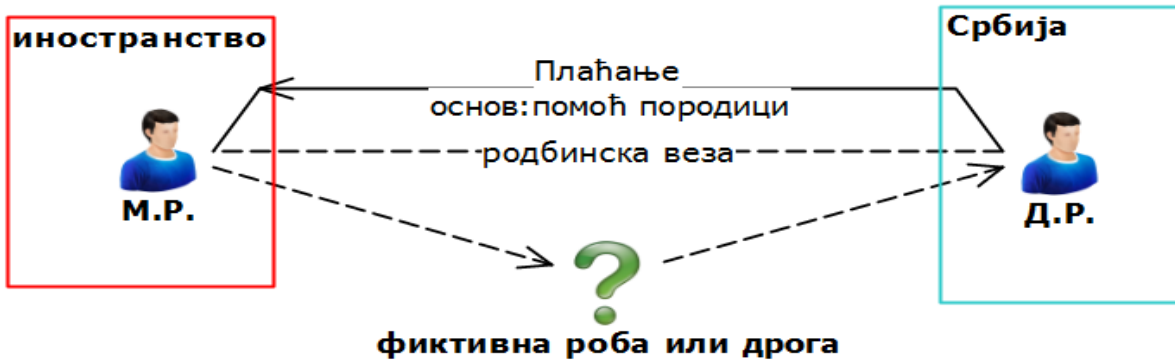
- пренос новца преко већег броја, често повезаних правних лица, а затим подизање средстава од стране једног или више физичких лица. Сумња се да лица извлаче средства са рачуна користећи фиктивну документацију, а затим део новца користе за личне потребе, а део новца улажу у нове пословне активности, најчешће оснивањем нових правних лица.

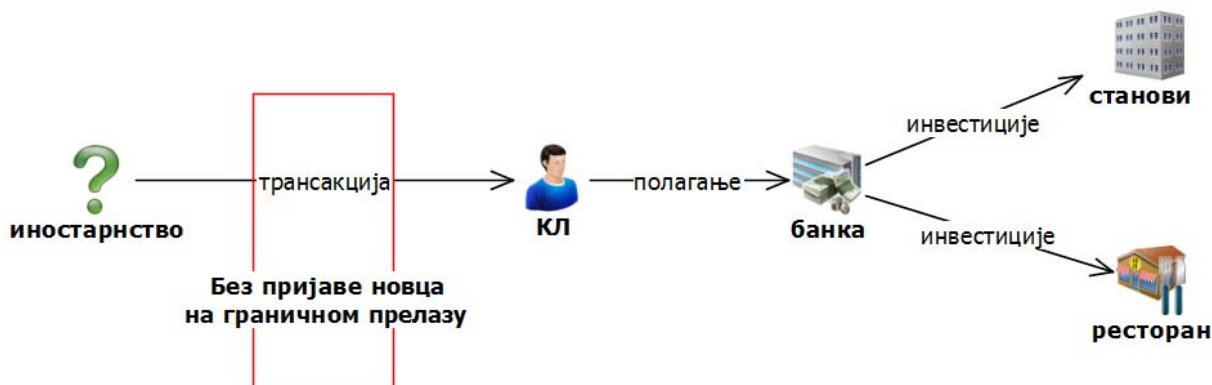
- учестало подизање средстава од стране више физичких лица са рачуна једног правног лица – сумња у основ подизања новца и „извлачење кеша“ са рачуна. На овај начин лица, користећи фиктивну документацију, нереално исказују стање у пословним књигама. Део новца користе за куповину и даљу препродају некретнина, а део новца улажу у оснивање компанија које се баве грађевинском делатношћу.

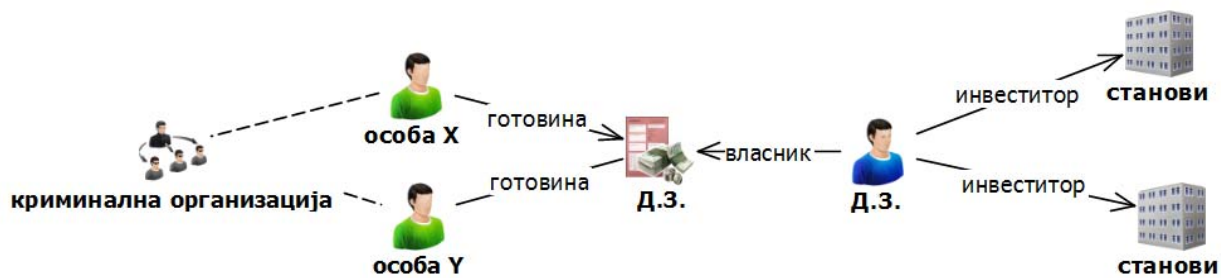
- код физичких лица веома често се злоупотребљава шифра основа – помоћ породици за пренос новца, а да родбинских веза нема. Наведене трансакције указале су да је могуће да лица овај вид преноса користе за плаћање нелегално увезене робе, али и када се ради о кривичним делима трговина дрогом или људима. Један део новца лица се улаже затим у развој пословних активности, док се други део новца користи, поново, у нелегалне сврхе, са намером да касније буде интегрисан у финансијски систем.

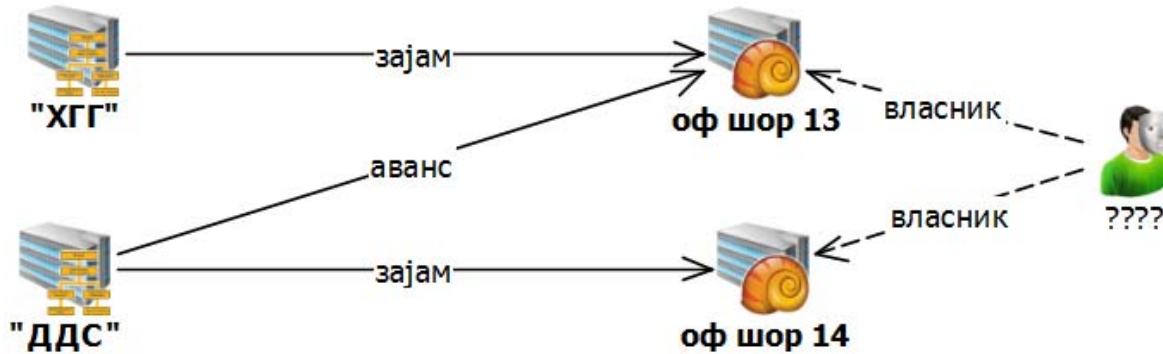
- физичка лица полажу значајне износе новца на личне рачуне код банака, уз објашњење да су новац зарадили у иностранству. Новац се најчешће улаже у некретнине и грађевинску делатност. Међутим, нема пријава о преносу новца преко државне границе, нити података о томе да је лице остварило зараду у страним земљама, а нарочито када имамо ситуацију да се ради о десетинама хиљада евра и лицима млађе старосне доби. Сумња се да је лице повезано са лицима из криминалне средине.

- полагање новца на личне рачуне физичког лица. Лице је инвеститор, повезано са грађевинском индустријом. Сумња у регуларност промета некретнина и порекло новца којим се обавља инвестициона активност – да ли је веза са лицима из криминалне средине.

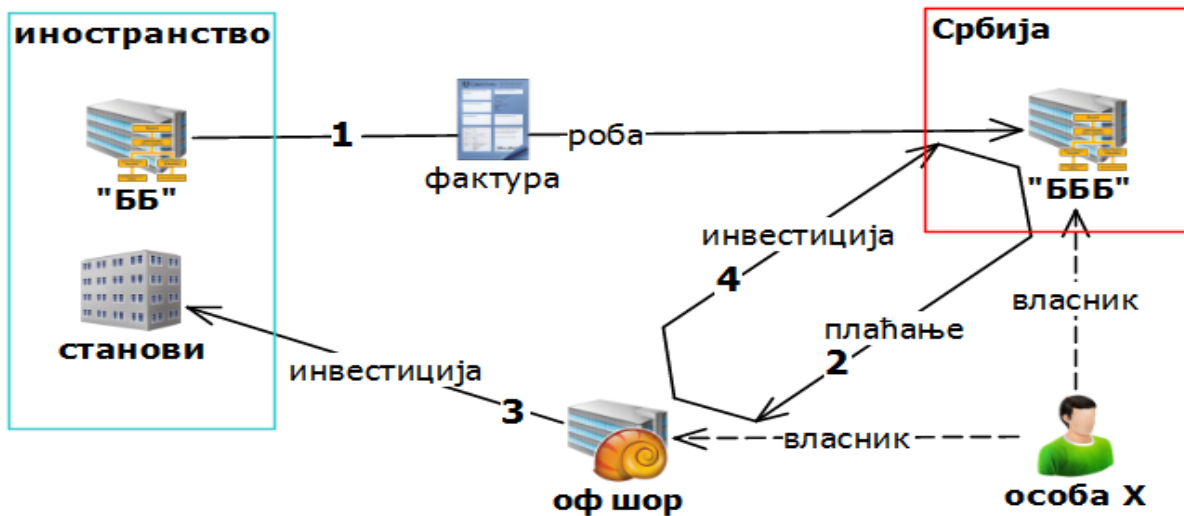
- трансфери ка оф-шор зонама или земље са строгим банкарском тајном. Често се злоупотребљава плаћање по основу аванса, зајмова или кредита да се новац трансферише из Србије. Сумња се у стварне власнике компанија које су регистроване у иностранству.

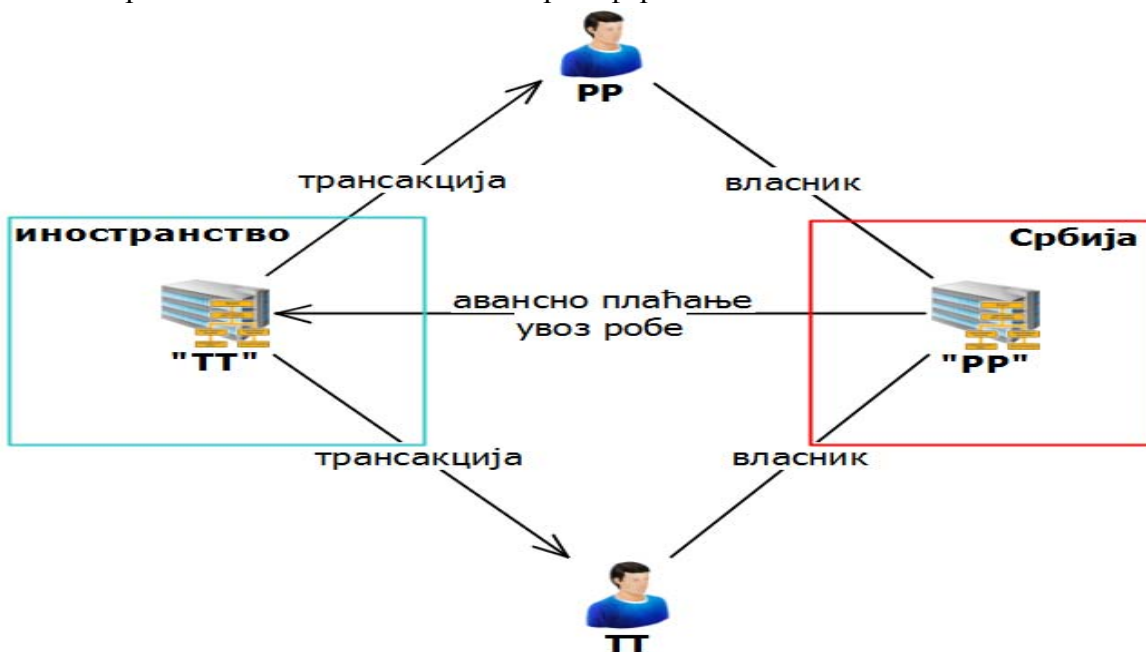
- порекло новца који се полаже на рачуне физичких и правних лица, не може се утврдити одакле потиче. Сумња се да је полагању новца претходила нека нелегална трговина или да су лица повезана са лицима из криминалног миљеа.

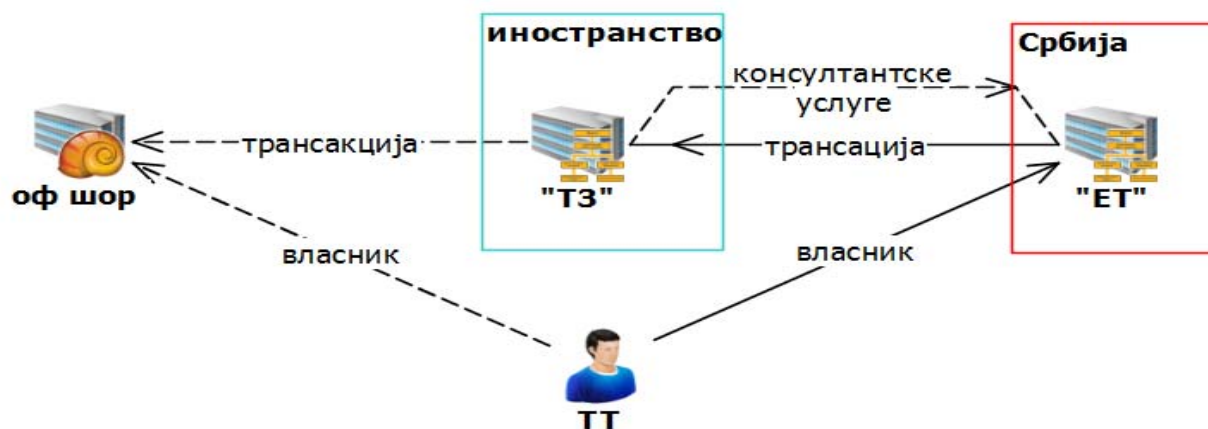
- индиректан спољнотрговински однос – сумња у увећање увозних фактура. Увоз робе из земаља из окружења, плаћање према оф шор зонама. Правна лица на овај начин покушавају да изнесу преко спољнотрговинског посла новац из земље. Поставља се питање стварних власника домаћих предузећа и лица са оф шор дестинација. Део новца се затим индиректно враћа у земљу за развој посла, а део новца се користи за куповину некретнина у иностранству или улагање у неке нелегалне активности.

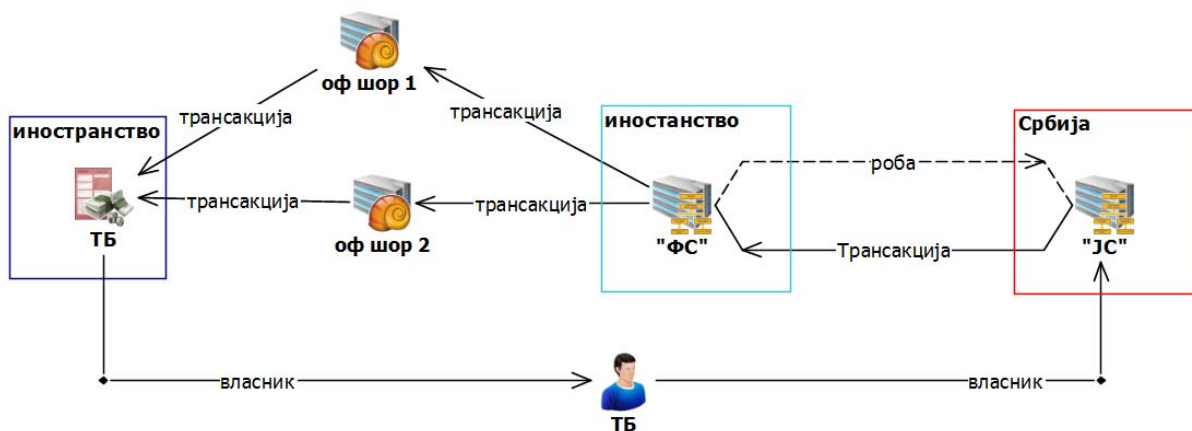
- авансно плаћање за увоз робе. Плаћање према земљама из окружења по основу аванса за увоз робе, део новца се најчешће наредног дана враћа на рачун правног лица из Србије, а део новца се трансферише на рачуне стварних власника предузећа у иностранству. Сумња се да до увоза робе није ни дошло, већ је сврха плаћања искоришћена само да би се новац трансферисао из земље.

- трансфери према компанијама из земаља окружења, најчешће по основу услуга, на повезана правна лица. Сумња се у основ трансфера и да новац, преко компанија из окружења само пролази и трансферише се даље ка оф шор дестинацијама. Сумња у стварног власника компанија.

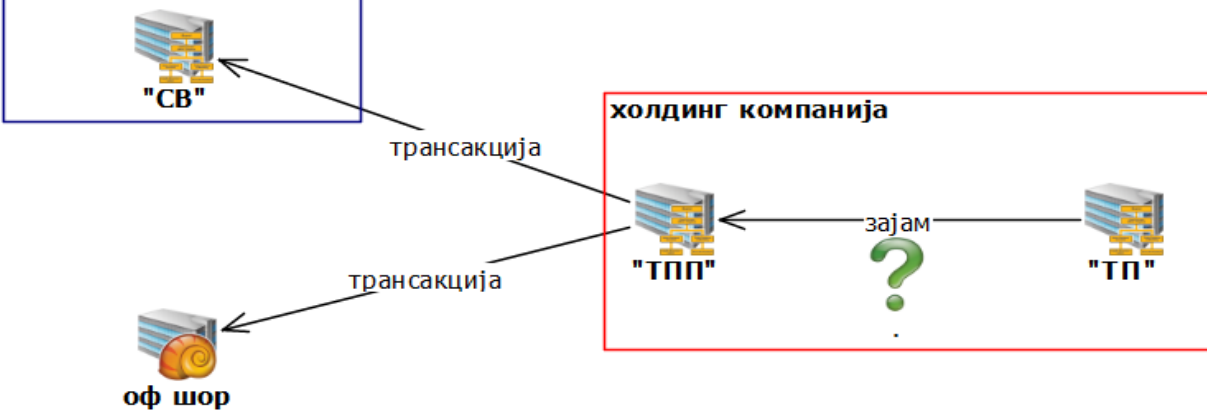

- трансфери према компанијама из окружења по основу авансног плаћања за робу. Нема података о увозу робе. Сумња се да се новац даље трансферише на друге дестинације по основу услуга и завршава на личним рачунима физичких лица у иностранству, а део се поново враћа на рачун налогодавца из Србије и улаже у пословне активности.

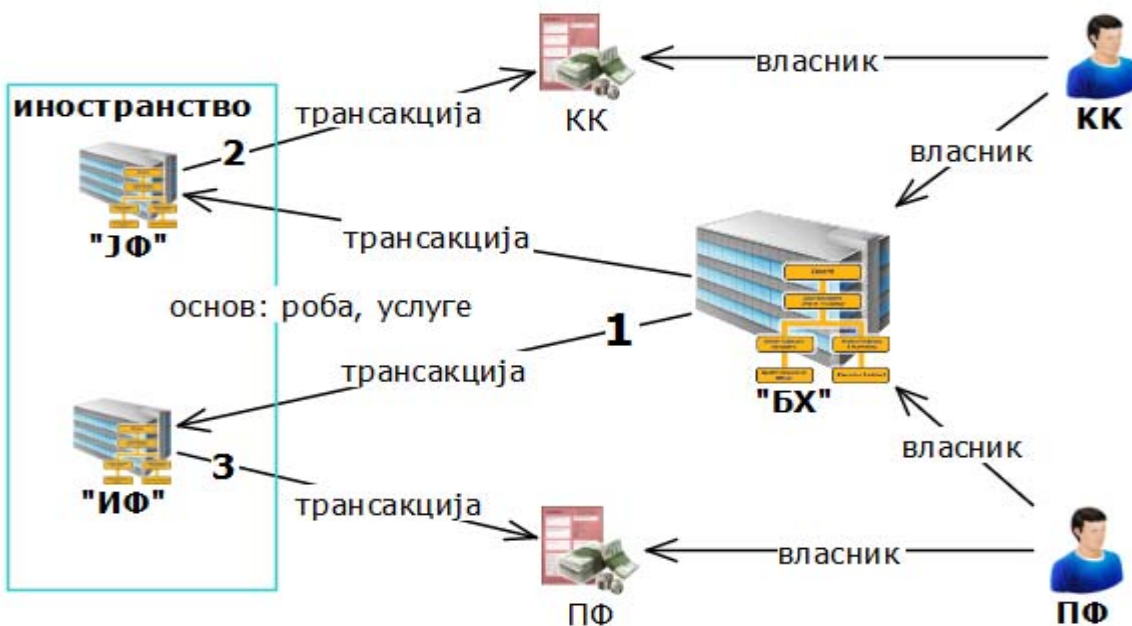

- трансфери на повезана лица (најчешће у питању холдинг компаније) по основу зајмова и даљи пренос новца, у великом броју случајева на оф шор зоне или у земље са строгом банкарском тајном. Сумња у стваран основ трансфера новца и да је сценарио искоришћен само ради лакшег трансфера новца из земље.

строга банкарска тајна

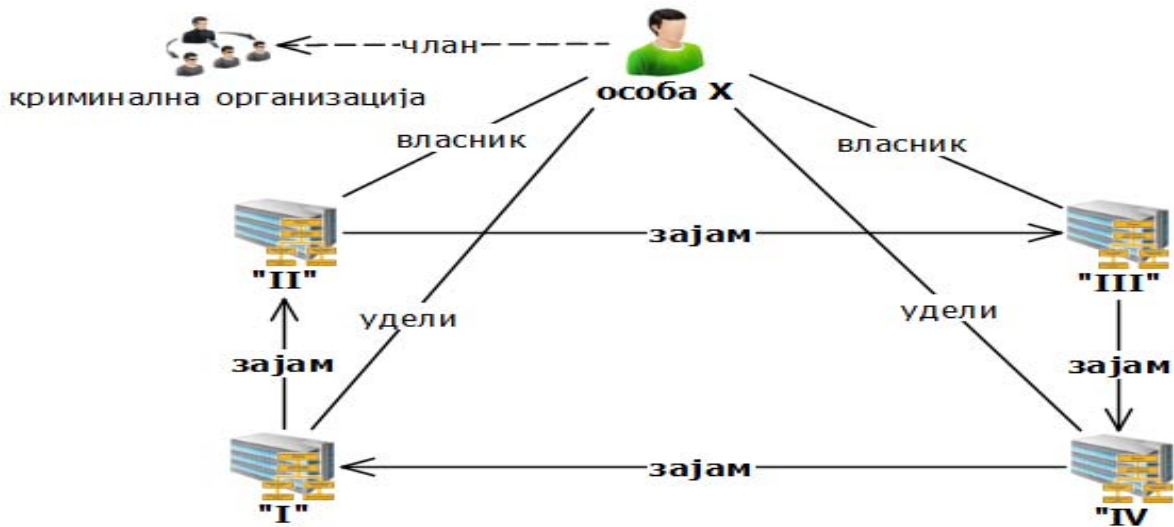

- преноси новца са рачуна компанија из Србије по разним основама (роба, уговори, услуге и др.) на рачун иностраних компанија, а затим трансфер новца, назад у Србију, на личне рачуне физичких лица, власника компаније, директно или посредно преко повезаних правних лица.

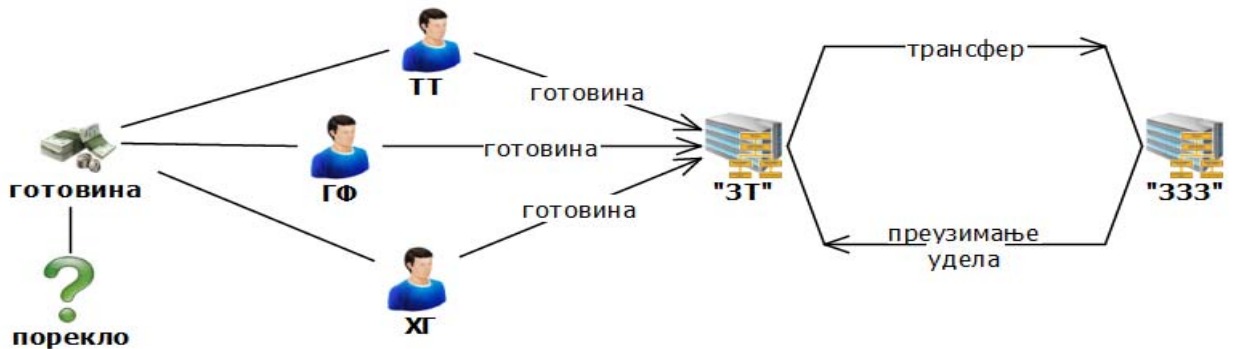

- трансакције по основу зајмова – кружење средстава између више правних лица, налогодавца и више других лица, новац се користи за куповину удела у компанијама. Поставља се питање ко је стварни власник компанија, као и порекло новца који се интегрише по основу зајмова. Сумња се да лица из криминалне

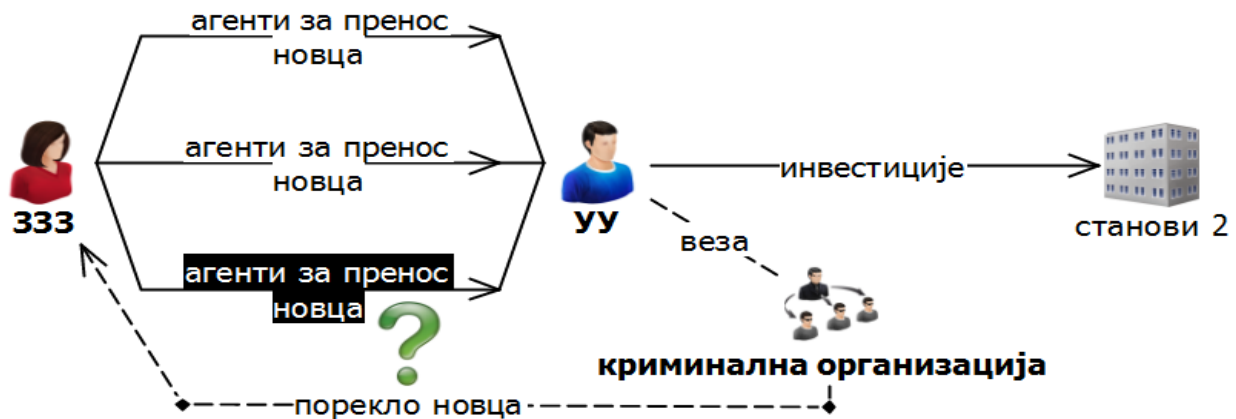
средине, на овај начин покушавају да преузму компаније и укључе се у легалне пословне активности.

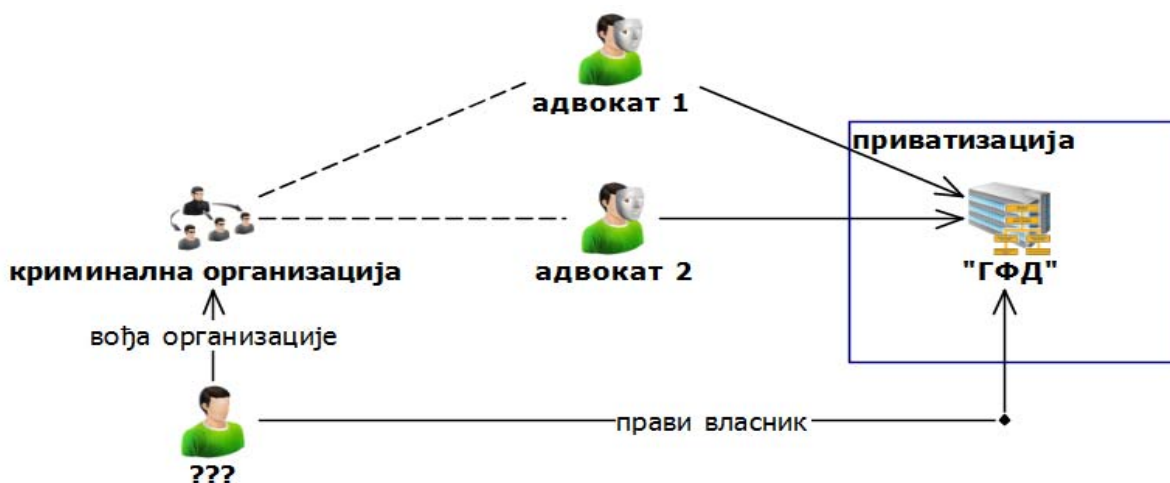
- преузимање предузећа од стране повезаних лица. Понуди за преузимање претходе велике готовинске уплате на рачунима понуђача – сумња у повезано деловање физичких лица. Порекло новца који уплаћују физичка лица је непознато. Сумња се да новац води порекло из криминалних активности.

- сукцесивне исплате преко агената за пренос новца – лица којима се новац исплаћује повезана су са лицима из криминалног миљеа (трговина наркотицима и кријумчарење људи). Сумња се у даље интегрисање новца, тј. да се новац даље преко повезаних лица полаже у финансијски систем, а да се део новца користи и даље за финансирање нелегалних активности.

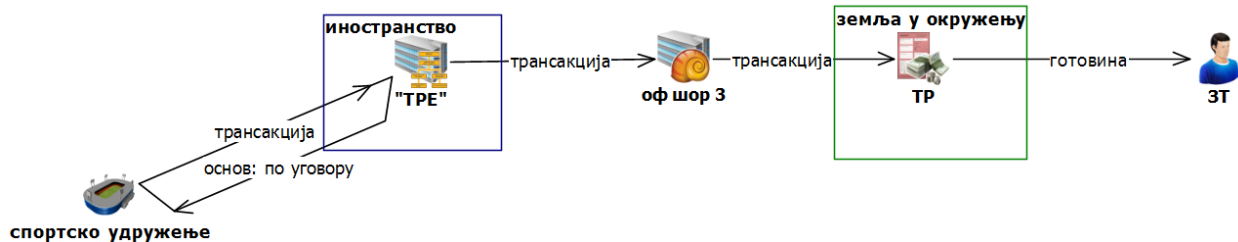
- Organized purchase of enterprises in the process of privatization, most often through paravans and later takeover by actual owners – criminals.

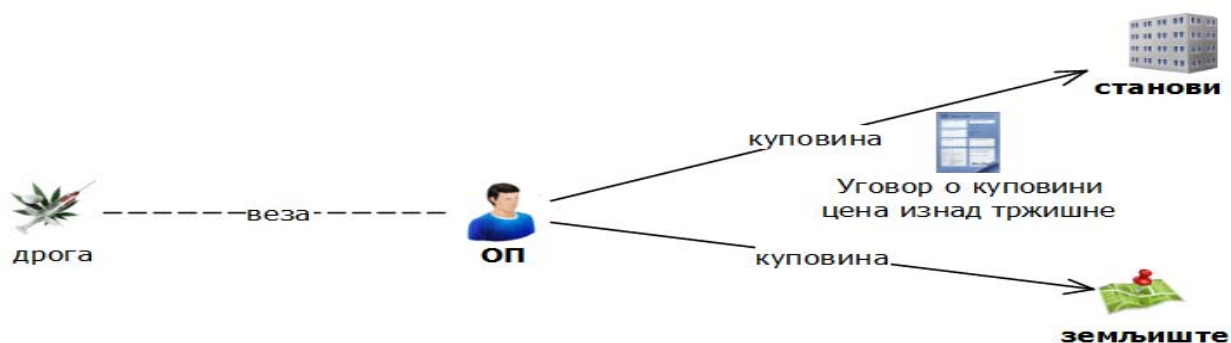
- Payment based on various types of contracts, from the side of the association, to the accounts of foreign companies. There is no awareness that the contract is realized, and the money is further transferred to accounts in countries with strict banking secrecy and is withdrawn in cash.

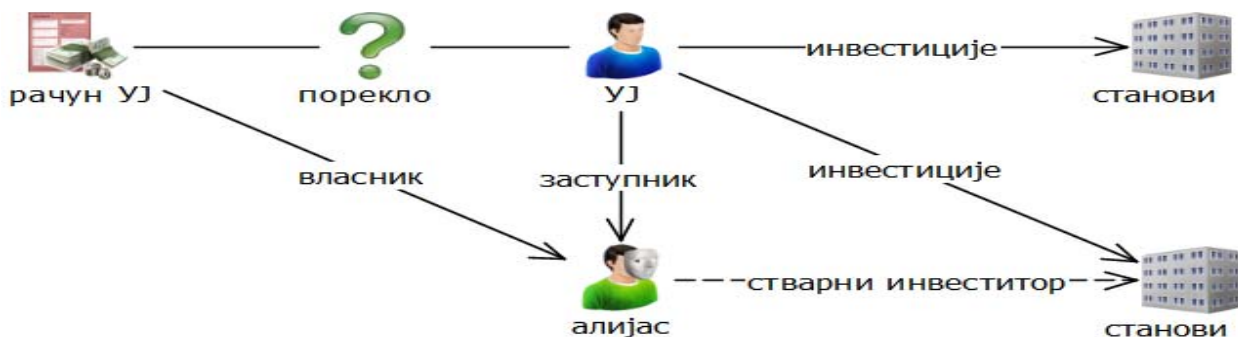
- Abuse of authority from the side of responsible persons (most often in sports associations), payment for services to accounts in countries with strict banking secrecy or in offshore zones. Money is then transferred to accounts in the country of origin and is withdrawn in cash.

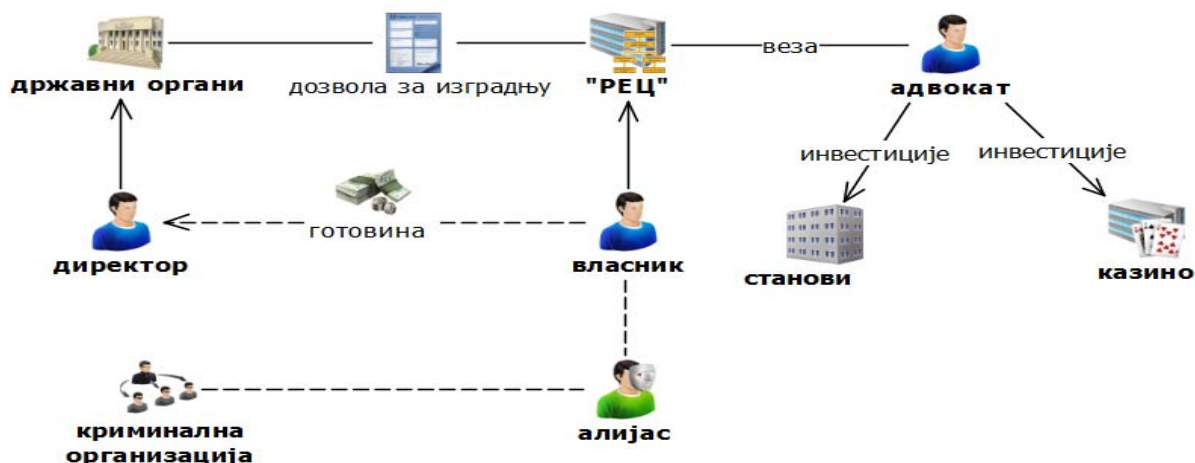
- плаћања по Уговорима, најчешће куповина некретнина или земљишта. Вредност цена у уговорима је нереално исказана (често вишеструко увећана). Сумња да се на овај начин интегрише новац од криминалних група са намером да се преко препродаје некретнина и оснивање правних лица, интегрише у систем кроз пословне активности.

- инвестирање у изградњу објеката. Сумња у порекло новца и у коруптивне активности. Новац се преко заступника интегрише у инвестиције, а стварни инвеститори су лица запослена у јавним предузећима, која злоупотребом положаја долазе до финансијских средстава.

- грађевински радови и инвестиције. Сумња у коруптивне активности приликом добијања дозвола за изградњу и да се новац преко заступника или адвоката интегрише у финансијски систем, док су стварни власници лица из криминалне средине.

Трендови прања новца

На основу досадашњег искуства и анализе предмета из претходног периода, претпоставка је да ће и у 2014. години бити изражене следеће активности:

Улагање прљавог новца кроз грађевинску делатност и инвестиције ће се наставити и у будућем периоду. Претпоставља се да ће се тренд улагања новца од стране физичких лица, инвеститора у изградњу наставити. Често су стварни финансијери људи из криминала, који на овај начин, даљом препродајом некретнина, настоје да интегришу прљави новац у легалан финансијски систем и да даље наставе са пословним активностима.

Коришћење услуга, нарочито консултантских, маркетиншких, услуга истраживања и развоја и др. користиће се и у наредном периоду за раслојавање и интегрисање прљавог новца. Услуге се веома често злоупотребљавају јер им је тешко утврдити реалну тржишну цену, као и да ли је дошло до реализације послова који се односе на услуге.

Злоупотреба сврха плаћања, као што су помоћ породици, наследство и сл. за трансфер новца на рачуне у страним земљама. Према досадашњем искуству често се овај основ користио за бржи пренос новца на ино-рачуне, док је стварна сврха плаћање била неки нелегалан увоз робе или плаћање за разне врсте опојних дрога. Претпоставка је да ће се ове сврхе плаћања и даље користити за прикривање нелегалних активности.

Проблем трансферних цена ће остати актуелан. Није ретко да компаније користе ове цене за остваривање конкурентске позиције на тржишту, али и за избегавање плаћања пореских обавеза. Пореска утаја је високо ризично кривично дело за прање новца. И у наредном периоду треба пратити кретање трансферних цена, а нарочито имајући у виду да су ове цене ослобођене утицаја који владају на тржишту.

Куповина удела од стране нових инвеститора у предузећима или оснивање нових предузећа и уписивање хартија од вредности као удела у капиталу. Удели у капиталу се касније преносе на стварне власнике, лица блиска организованим криминалним групама. Ово је активност коју користе и претпоставка је да ће наставити да користе криминалци ради управљања предузећима и лакшег укључивања у пословне активности.

Нелегална трговина и кријумчарење злата су значајан извор прљавог новца. Овај део тржишта треба да буде под посебним надзором и у наредном периоду потребно је појачано га пратити.

Могућност злоупотребе невладиних организација у сврхе прања новца или финансирање тероризма је велика. У будућности нарочиту пажњу треба посветити процесу трошења донираних средстава и да ли долази до злоупотреба донираних средстава.

Трансакције по основу откупа секундарних сировина и разне врсте манипулација са откупом (најчешће уз коришћење фиктивне документације за приказ откупа, као и за касније подизање средстава са рачуна) треба појачано пратити и у наредном периоду.

3. НАДЗОР НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА КОД РАЧУНОВОЂА И РЕВИЗОРА

Управа за спречавање прања новца, у складу са одредбама члана 82. и 83. Закона о спречавању прања новца и финансирању тероризма („Службени гласник РС“, бр.20/2009, 72/2009 и 91/2010 – у даљем тексту: Закон), врши надзор над применом Закона од стране обвезника, и то:

- 1) посредан надзор
- 2) непосредан надзор.

Посредан надзор

Управа је 2013. године извршила две врсте посредних контрола. Прва се односила на врсту услуга коју предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга пружа, број странака са којима има успостављен пословни однос и у коју групу ризика су те странке сврстане. Ова контрола спроведена је слањем дописа на адресе предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга.

Друга врста посредне контроле извршена је слањем Упитника о активностима обвезника у примени прописа који регулишу спречавање прања новца и финансирање тероризма и анализом добијених одговора.

Основни циљ слања дописа који се односи на врсту услуге коју обвезници пружају својим клијентима јесте да се сагледа реална ситуација, да се утврди да ли су обвезници

узнати да су обвезници у складу са чланом 4. Закона, као и да се кроз анализу одговора на Упитник Управа за спречавање прања новца упозна са радом предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга на пољу спречавања прања новца и финансирања тероризма.

Основни циљеви сачињавања Упитника о активностима обвезника у примени прописа који регулишу спречавање прања новца су:

- Сагледавање тренутног стања познавања обвезника да су обвезници у смислу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма и њихових активности у складу са Законом;
- Индиректно праћење развоја система спречавања прања новца и финансирања тероризма;
- Сагледавање разумевања прописа о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

Питања у Упитнику подељана су у V целина:

Део I - општи подаци о предузећу/предузетнику

Део II – активност предузећа/предузетника

Део III – подаци о странкама

Део IV – достављање података Управи за спречавање прања новца

Део V – остале радње и мере које предузеће/предузетник обавља

Укупан број предузећа за ревизију у Републици Србији износи 60¹. Управа за спречавање прања новца је у претходној години послала дописе свим тада регистрованим предузећима за ревизију, којима су обавештени да су обвезници у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирању тероризма. Уз обавештење, Управа је послала Упитнике о активностима предузећа за ревизију у области спречавања прања новца и финансирања теоризма, у 56 предузећа за ревизију. Посредна контрола извршена је у 54 предузећа, јер су у наведеном року од 20 дана, доставили одговоре на послате Упитнике. Два предузећа за ревизију нису доставила одговоре на Упитнике, услед чега посредна контрола у тим предузећима није извршена.

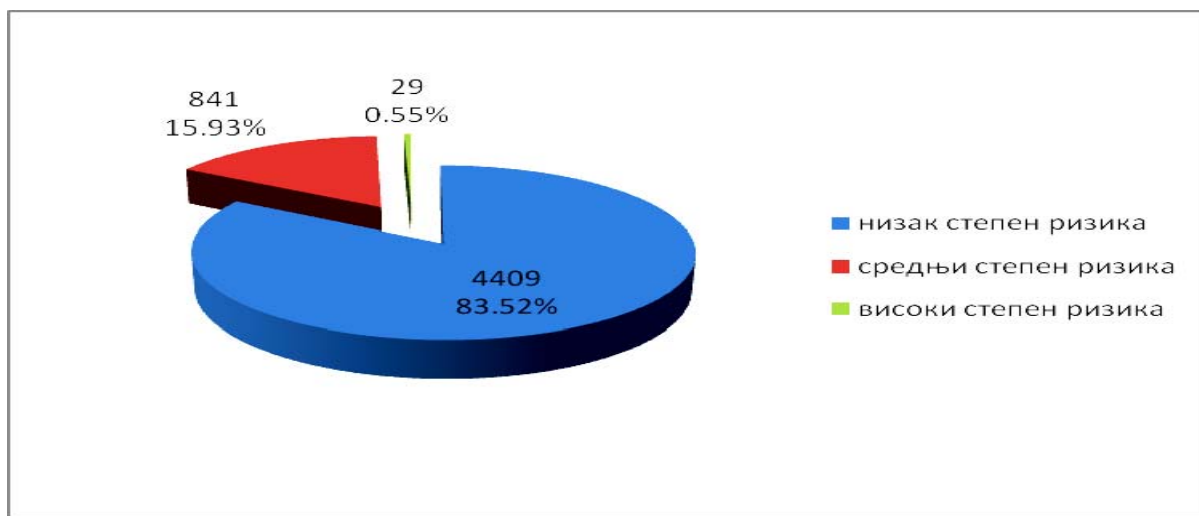
Укупан број предузетника/предузећа за пружање рачуноводствених услуга у Републици Србији је већи од 8000. У 2013. години извршене су две врсте посредних контрола. Једна посредна контрола се односила на врсту услуге коју предузеће/предузетник за пружање рачуноводствених услуга пружа, број странака са којима има успостављен пословни однос, као и којој групи ризика те странке припадају. Друга врста посредне контроле односила се на попуњавање Упитника о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга. У првој посредној контроли узорком је изабрано 70 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, који су обавештени да су обвезници у складу са чланом 4. Закона и дат им је рок од 20 дана у ком треба да доставе одговоре на допис. Од укупног броја предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, 64 су правна лица, а 6 су предузетници. Од 70 контролираних субјеката, 57 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга послало је одговоре на допис, док 12 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга то није учинило. Предузећима/предузетницима који се баве пружањем рачуноводствених услуга, који нису одговорили на допис у датом року, послато је 20 ургенција на које је одговоре послало 8 предузећа/предузетника за пружање

¹ Податак је преузет са сајта Коморе овлашћених ревизора – www.kor.rs

рачуноводствених услуга, док 12 њих то није учинило, па се сматра да код тих контролисаних субјеката посредна контрола није ни извршена.

Друга врста посредне контроле односила се на слање Упитника о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга. Узорком је изабрано 138 предузећа/предузетника којима је послат допис, којим су обавештени да су обвезници у складу са чланом 4. Закона и дат им је рок од 20 дана да доставе попуњен Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга. Од укупног броја предузетника/предузећа за пружање рачуноводствених услуга, 137 су правна лица, а један контролисан субјекат је предузетник. Од укупног броја предузећа/предузетника којима су послати дописи, 26 предузећа/предузетника није доставило одговоре на Упитник, док је 113 предузећа/предузетника доставило одговоре на Упитнике. Предузећима/предузетницима који пружају рачуноводствене услуге који нису у датом року одговорили на Упитник о активностима предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга, слата је ургенција. Ургенција је послата на адресе 69 правних лица/предузетника, од чега је 43 предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга доставило је потребне одговоре, док 26 то није учинило. Једанаест предузећа/предузетника за пружање рачуноводствених услуга је доставило обавештења да су променили делатности, те стога више нису обвезници у складу са чланом 4. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, али иста улазе у број предузећа над којима је извршена посредна контрола, јер су у тренутку избора предузећа/предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга за посредну контролу били регистровани под шифром 6920 – рачуноводствени послови, ревизија и пореско саветовање.

У Графикону број 1 приказана је структура странака према степену ризика која је добијена анализом одговора предузећа за ревизију.

Графикон број 6 – Приказ категоризације ризика код предузећа за ревизију

Сагласно Закону, обвезници су дужни да примењују поједностављене, опште и појачане радње и мере познавања и праћења странке. Предузећа за ревизију су, према степену ризика у који су странке сврстане, примењивали одређене радње и мере и то: на 3025 странке поједностављене радње и мере, на 1500 странака опште радње и мере и на 53 странке појачане радње и мере. У горе наведеном тексту, према анализи одговора на Упитник, предузећа су странке сврстали у странке са ниским, средњим и високим

степеном ризика, али то није приказано у даљим одговорима, већ су странке поделили у странке са ниским степенем ризика и број тих странака износи 4409 и странке са високим степенем ризика, а њих укупно има 29. Од укупног броја странака којима предузећа за ревизију пружају своје услуге, 841 странка није сврстана ни у једну групу ризика, па је из тог разлога изведен закључак да су ове странке сврстане у странке са средњим степенем ризика.

Непосредан надзор

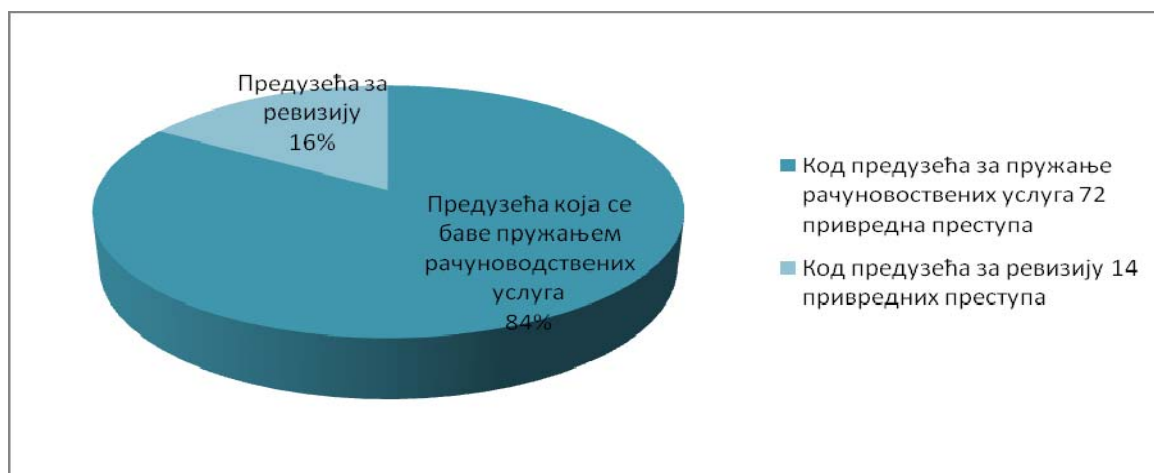
Управа је 2013. године код предузећа за ревизију и предузећа за пружање рачуноводствених услуга вршила и непосредне контроле. Укупан број извршених непосредних контрола у 2013. години је 25 од чега:

- 18 непосредних контрола је извршено код предузећа која се баве пружањем рачуноводствених услуга и 7 непосредних контрола извршено је код предузећа за ревизију.

Приликом извршених непосредних контрола током 2013. године констатовано је укупно 86 привредних преступа и то:

- 72 привредна преступа код предузећа која се баве пружањем рачуноводствених услуга и 14 привредних преступа код предузећа за ревизију.

У Графикону број 2 приказан је однос утврђених привредних преступа приликом обављених непосредних контрола код предузећа за рачуноводство и ревизију у 2013. години.

Графикон број 7 - Приказ односа утврђених привредних преступа приликом непосредних контрола у 2013. години

Најчешће неправилности које су констатоване у обављеним контролама односе се на повреду следећих чланова Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 20/09, 72/09 и 91/10) :

- члана 7. – Анализа ризика од прања новца и финансирања тероризма
- члана 15. – Утврђивање и провера идентитета правног лица

- члана 20. – Утврђивање стварног власника странке
- члана 39. – Одређивање овлашћеног лица и његовог заменика
- члана 42. став 3. – Достављање података Управи о овлашћеном лицу и његовом заменику у року од 15 дана од дана именована
- члана 43. став 1. – Обезбеђивање редовног стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених који обављају послове спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма
- члана 43. став 3. – Израда програма годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених за спречавање и откривање прања новца и финансирања тероризма
- члана 44. – Обезбеђивање редовне унутрашње контроле обављања послова спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма

4. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Осим међународне сарадње у размени финансијскообавештајних информација са органима других држава која директно доприноси аналитичком раду Управе као њеним основним пословима, Управа учествује и другим облицима међународне сарадње који су значајни за систем за борбу против прања новца и финансирања тероризма у целини.

Активности по основу чланства у међународним телима и организацијама

Савет Европе - Манивал

ФАТФ (*Financial Action Task Force*) је кључна организација која поставља стандарде у области борбе против прања новца и финансирања тероризма. Праћење усвајања и примене стандарда, углавном изражених кроз Препоруке ФАТФ, које су измењене и допуњене 2012. године, врше регионална тела која су устројена и која функционишу по узору на ФАТФ, а путем узајамних процена (евалуација) њихових држава чланица.

Светску мрежу за борбу против прања новца и финансирања тероризма чине 194 јурисдикције и територије које се окупљају у наведеним *телима устројеним по узору на ФАТФ (FATF-Style Regional Bodies – FSRBs)*.² Управа је члан једног од таквих тела, наиме Комитета Савета Европе за процену мера које државе предузимају у борби против прања новца и финансирања тероризма – *MoneyVal*, и посматрач у Евроазијској групи за борбу против прања новца и финансирања тероризма. Учесници у раду Манивала су стручњаци

² Регионална тела по узору на ФАТФ су: *Eurasian Group (EAG)*, *Asia/Pacific Group on combating money laundering (APG)*, *Caribbean Financial Action Task Force (CFATF)*, *Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism of the Council of Europe (MONEYVAL)*, *Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group (ESAAMLG)*, *Financial Action Task Force on Money Laundering in South America (GAFISUD)*, *Intergovernmental Action Group against Money-Laundering in West Africa (GIABA)*, *Middle East and North Africa Financial Action Task Force (MENAFATF)*

за финансијска, полицијско-тужилачка и правна питања из Управе, Министарства правде, Министарства унутрашњих послова и Народне банке Србије.

Управа је у току 2013. године учествовала на 41. (9 – 12. април 2013), 42. (16 – 20. септембра) и 43. (9 – 13. децембар 2013) заседању Манивала. Осим учешћа на пленарним заседањима Манивала, један стручњак Управе је учествовао у евалуацији система за борбу против прања новца и финансирања тероризма у Републици Бугарској, а један је предводио заједничку радну групу Манивала и Егмонт групе на изради типологија прања новца из организованог криминала. Такође, Манивал је позвао Управу да на 43. пленарном заседању представи искуства Србије у процесу националне процене ризика од прања новца, што је било запажено.

Нова евалуација система за борбу против прања новца и финансирања тероризма у четвртном кругу евалуације планирана је за 2014. годину, али ће коначна одлука о спровођењу евалуације тек бити донесена.

Егмонт група

Егмонт група је тело које окупља 140 финансијскообавештајних служби света које размењују податке о предметима путем заштићеног вебсајта Егмонт групе. Управа редовно учествује на пленарним састанцима (једанпут годишње) и састанцима радних група Егмонт групе (два пута годишње). У току 2013. представници Управе су учествовали на састанку радних група у Остендеу, Белгија, 21 – 25. јануар 2013. године и на пленарном састанку и састанцима радних група у Сан Ситију, Јужна Африка од 1. до 6. јуна 2013. Управа редовно доприноси циљевима Егмонт групе учешћем, у складу са својим капацитетима, у пројектима Оперативне радне групе и другим активностима различитих радних група Егмонт групе.

Година 2013. била је битна за рад Егмонт групе и њених чланица будући да су усвојена измењена и допуњена основна документа Егмонт групе и то Повеља Егмонт групе финансијскообавештајних служби (*Egmont Group of Financial Intelligence Units Charter*), Начела за размену информација (*Principles for information exchange between financial intelligence units*) и Оперативно упутство за активности ФОС и размену информација (*Operational guidance for FIU activities and the exchange of information*).

Активности у оквиру приступних преговора са Европском унијом

Управа за спречавање прања новца је учешћем на експланаторном и билатералном скринингу у преговарачком поглављу 24 – правда, слобода, безбедност, у октобру и децембру 2013. године започела активан ангажман у поступку аналитичког прегледа усклађености законодавства Републике Србије са релевантним правним тековинама Европске уније. Осим у преговарачком поглављу 24 – правда, слобода, безбедност, Управа учествује у преговарачком поглављу 4 – слободно кретање капитала, али и у преговарачким поглављима 23 – правосуђе и основна права и 31 – спољна, безбедносна и одбрамбена политика.³

³ Више о преговарачком процесу: <http://kurs-pregovori.seio.gov.rs/>

Сарадња са Организацијом за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС)

Управа наставља активну сарадњу са Мисијом Оебса у Србији. У марту 2013. организована је посета финансијскообавештајној служби Финске у вези са приоритизацијом трансакција и индикторима сумње у циљу унапређења рада аналитике. Организована је и заједничка радионица за ФОС Црне Горе и Србије о надзору на тржишту капитала и сектору осигурања. У априлу 2013, одржан је и семинар о новим трендовима у борби против прања новца на коме су предавачи били тужилац из Министарства правде САД и агент Еф-би-аја. Представник Управе је учествовао у изради приручника за финансијске истраге намењеног релевантним органима Републике Србије. У изради су учествовали стручњаци из САД а главни партнер Оебса у овом послу била је Правосудна академија. У септембру 2013, одржана је регионална конференција о прању новца и одузимању имовине на којој су учествовали представници Министарства правде САД, Еф-би-аја, надлежних органа Србије, Босне и Херцеговине, Црне горе и Македоније који су размењивали искуства и најбољу праксу у наведеној области. Оебс је у јуну 2013. организовао и студијску посету делегације ФОС Туркменистана органима Републике Србије (Управа, Агенција за борбу против корупције, РЈТ). У новембру 2013. године, Оебс је на молбу ФОС Молдавије организовао посету службеника Управе Молдавији у циљу припреме надлежних органа Молдавије за израду националне процене ризика. У децембру 2013, представници Управе и Агенције за борбу против корупције, у организацији Оебса, боравили су у студијској посети финансијскообавештајној служби Грчке.

Посета Комитета УН за борбу против тероризма, 18 - 21. март 2013. године

Комитет Савета безбедности Уједињених Нација за борбу против тероризма (*SB UN CTC*) боравио је у посети Републици Србији од 18. до 21. марта 2013. године. Експерти Комитета разговарали су са представницима Управе о теми финансијског права и праксе.

Регионална сарадња

Седми редовни годишњи састанак шефова финансијскообавештајних служби држава региона (Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Србија, Црна Гора, Македонија, Албанија) одржан је у Драчу, Албанија, 10. и 11. октобра 2013. године. На овом састанку учествовали су, у својству посматрача, и представници ФОС Италије и ФОС Грчке. Домаћин следећег састанка, 2014. године, биће Управа за спречавање прања новца и финансирања тероризма Црне Горе.

Пројекат МОЛИ – Србија

Спровођење пројекта за борбу против прања новца и финансирања тероризма у Србији – МОЛИ Србија, који је требало да се оконча у новембру 2013. године, продужено је уз одобрење Европске комисије, до маја 2014. године. Овај пројекат спроводи Савет Европе (Одељење за привредни криминал, *DGHL*), а главни корисник пројекта је Управа.

Укупна вредност пројекта је 2.265.000 евра, *IPA* 2010 – 2.000.000 евра, Савет Европе – 200.000 евра, суфинансирање из буџета Србије – 65.000 евра.⁴

У току 2013. године, реализован је велики број активности, међу којима су најзначајније израда експертских анализа о усклађености прописа Републике Србије са међународним стандардима, нарочито новим препорукама ФАТФ, али и активности обуке. Реализоване су следеће активности:

- 14-17. јануар 2013: Друга експертска посета Србији у циљу израде истраживачке студије о ризицима злоупотребе непрофитних организација у сврхе прања новца и финансирања тероризма;
- 18-22. фебруар 2013: Симулација суђења намењена судијама, полицији и тужиоцима;
- 2 – 23. мај 2013: Обука о прању новца и финансирању тероризма за тужиоце, полицију, Крагујевац;
- 9 – 10. мај 2013: Обука о прању новца и финансирању тероризма за тужиоце у Нишу;
- 22 – 24. мај 2013: Посета експерта Савета Европе (анализа формалног и неформалног преноса новца);
- 22 – 31. мај 2013: Обука о обавештајној анализи за аналитичаре у Управи;
- 29. мај 2013. и 11. јул 2013: Састанци радне групе за статистике;
- 4 – 7. јун 2013 и 10 – 14. јун: Обука за запослене у Управи за коришћење наменског софтвера;
- 19. јун 2013: Округли сто на којем је представљена анализа непрофитног сектора и преноса новца;
- 10. септембар 2013: Састанак са новинарима о актуелним темама развоја система спречавања прања новца и финансирања тероризма;
- 1 – 4. октобар 2013: студијска посета представника различитих органа Републике Србије италијанској *Guardia di finanza*;
- 9 – 11. октобар 2013: Састанак радне групе за израду националне стратегије за борбу против прања новца и пратећег акционог плана;
- 6. децембар 2013: Представљање пројекта МОЛИ скупштинским одборима; презентација о функционисању система за борбу против прања новца и финансирања тероризма и рада Управе за спречавање прања новца;
- 16 – 18. децембар 2013: Други састанак радне групе за израду националне стратегије за борбу против прања новца и пратећег акционог плана.

Споразуми о сарадњи

Управа је у току 2013. године потписала пет споразума о размени информација (меморандума о разумевању) са финансијскообавештајним службама Аргентине (Остенде, Белгија, 22. јануар 2013), Андоре, Данске, Панаме и Португала (Сан Сити, Јужноафричка Република, 4. јули 2013).

Иако Управа може размењивати финансијскообавештајне податке са колегама из других држава на основу Закона, потписивање оваквих споразума има за циљ даље

⁴ Више о пројекту: http://www.coe.org.rs/def/tdoc_sr/coe_office_in_belgrade/projects_sr/?conid=2059

развијање међународне сарадње и размене информација између сродних служби широм света. Управа до сада има потписаних 42 споразума о сарадњи.

5. МЕЂУАГЕНЦИЈСКА САРАДЊА

Стална координациона група за надзор над применом Националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма

У току 2013. одржана су два састанка Сталне координационе групе за надзор над спровођењем Националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма (СКГ). Чланство СКГ је проширено представником Агенције за борбу против корупције.

Сарадња са превентивним и репресивним делом система за борбу против прања новца и финансирања тероризма

Због своје изузетне сложености, успешно спречавање и откривање прања новца је готово немогуће без активне и добре сарадње са свим државним органима који учествују у систему. Због тога Управа ради на даљем побољшању сарадње са свим учесницима у поступку спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма. Та сарадња се одвија у два смера.

Пре свега, Управа сарађује са надзорним органима који контролишу примену прописа код обвезника, а у циљу доброг разумевања прописа који се спроводе и адекватне примене Закона код самих обвезника. Што се тиче банкарског сектора, сарадња са Народном банком Србије је интезивна – разговара се о методама надзора и санкционисања, њиховој ефикасности и могућим побољшањима, предлог одговора по захтеву за тумачење Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма се прослеђује НБС ради давања евентуалних допуна и примедаба на предлог и усаглашени одговор се упућује обвезнику. Удружење банака Србије је често посредник и координатор комуникације између банака и Управе, нарочито приликом организације семинара и редовног годишњег састанка.

С друге стране, Управа активно сарађује са државним органима који представљају репресивни део система за спречавање прања новца, пре свега са Министарством унутрашњих послова и надлежним тужилаштвима. У 2013. години су одржане две радионице за тужиоце из виших тужилаштава, који су и надлежни за случајеве прања новца, као и за полицијске службенике који ради на предметима привредног и финансијског криминала. Основни циљ Управе је да упозна оне који раде на случајевима откривања прања новца о овлашћењима Управе и то, пре свега о: могућностима за прикупљање документације од обвезника, праћењу финансијског пословања и привременом обустављању трансакције, али само у случају да постоји сумња да се ради о прању новца или финансирању тероризма. Још један задатак ових радионица је упознавање тужиоца са начином за подношење иницијативе Управи за спречавање прања новца. Наиме, на основу члана 58. Закона, Управа може отпочети поступак на основу писане и образложене иницијативе тачно набројаних државних органа, али само ако

постоји основ сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, и ако је та сумња образложена.

Осим са тужиоцима, Управа је на сличан начин радила и са Министарством унутрашњих послова, Безбедносно – информативном агенцијом и Војнобезбедносном агенцијом.

Управа је у марту 2013. учествовала у припреми и сачињавању извештаја и вођењу разговора у оквиру посете комитета СБ УН задуженог за борбу против тероризма. У овај пројекат су биле укључене све безбедносне и обавештајне структуре у земљи, представници администрације/државне управе који су непосредно и посредно укључени у превентивни и репресивни део државног апарата који се бори против терористичких активности или њених покушаја у нашој земљи.

Споразуми о сарадњи

Потписани су: Споразум о сарадњи са Канцеларијом Савета за националну безбедност и заштиту података о личности, Споразум о пословно-техничкој сарадњи са Агенцијом за борбу против корупције и Протокол о размени података са Агенцијом за привредне регистре.

6. РАЗВОЈ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У УПРАВИ

У 2013. години су завршени пројекти за унапређење ИТ система Управе за спречавање прања новца, а који су се односили на:

Опоравак система у случају елементарних непогода (Disaster Recovery)

Управа располаже великом количином података и докумената из домена своје делатности. Евентуални губитак ових података би Управи нанео непоправљиву штету. Да би се то спречило Управа је у 2012. години започела пројекат имплементације стратегија и процедура за опоравак система од елементарних непогода, као што су пожар, земљотрес и слично. Почетком 2013. године пројекат је ушао у завршну фазу и започето је тестирање система. Након успешно завршене фазе тестирања систем је активиран и у пуној је функцији од средине 2013. године.

Интеграција постојећих Управних кључних апликација (TMIS i DCM систем), изградња складишта података (data warehouse) и увођење напредних аналитичких алата, као и аутоматска анализа трансакционе базе података

Управа добија податке од обвезника по Закону, као и податке од других државних органа које складишти у бази. Такође, Управа користи Систем за управљање документима и предметима који своје мета податке чува у посебној бази.

Управа је у 2013. години завршила пројекат интеграције свих података са којима располаже, а које добија из више извора. Сви ти подаци су смештени на најоптималнији

начин у јединствено структурираном складишту података (data warehouse), чиме се унапредила брзина претраживања и заштита података од губитка. Такође, имплементирани су и напредни аналитички алати, чиме је процес анализе и извештавања постао ефикаснији и ефективнији.

Модул за аутоматску обраду трансакционе базе података обухвата примену великог броја индикатора и правила за рангирање како сумњивих трансакција, тако и регуларних трансакција за све врсте обвезника. Омогућено је дефинисање произвољног броја правила која могу међусобно да се комбинују у сложена правила. Сложена правила обухватају проверу испуњености више различитих услова везаних за неку трансакцију. Овај модул је у пуној спрези са ТМИС системом и Системом за управљање документима и предметима тако што се, између осталог, врши аутоматско упаривање учесника у новопритошлим трансакцијама са већ постојећим предметима и тиме знатно доприноси повећању ефикасности приликом обраде пријављених трансакција.

7. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА, ЉУДСКИ РЕСУРСИ И ОБУКА

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Управи предвиђено је следеће устројство и систематизација:

- Одељење за аналитику, у оквиру кога послују:
 - Група за преданалитику
 - Одсек за финансијску анализу

- Одељење за међународну сарадњу и правне послове
- Одељење за надзор, са две групе:
 - Група за надзор рачуновођа и ревизора
 - Група за надзор осталих обвезника

- Група за информационе технологије
- Група за финансијско-материјална питања

Графикон број 8: Организациона шема Управе за спречавање прања новца

Обука запослених у Управи

Осим сталних обука које запослени у Управи имају у оквиру Службе за управљање кадровима или у организацији других државних органа, о темама државне управе, менаџмента, пројектног планирања и слично, запослени у Управи су учествовали у низу специјализованих обука, семинара, конференција, у својству предавача и слушалаца, и то:

TAIEX конференција, Сарајево 29 – 30. јануар 2013. године

У периоду од 29. до 30. јануара 2013. године у Сарајеву, Босна и Херцеговина, одржана је регионална конференција у организацији TAIEX о теми: : Финансијске истраге са посебним освртом на сумњиве трансакције везане за финансирање тероризма. На радионици из Србије су учествовали представници Управе, заменик Туџиоца за организован криминал и представник Министарства унутрашњих послова.

Радионица за симулацију суђења, Вршац 18 – 22. фебруар 2013. године

Радионицу је организовала Управа у оквиру пројекта МОЛИ Србија са сврхом унапређивања стручних и оперативних капацитета система за борбу против прања новца и финансирања тероризма у Србији. Запослени Управе учествовали су у функцији предавача а Радионица је била намењена првенствено туџиоцима, судијама и представницима полицијских органа.

Курс о интегритету државних службеника, Хаг, Холандија, 4-13. март 2013. године

Курс *Matra Patrol Integrity of Civil Servants* финансира Влада Холандије у оквиру Хашке академије за локалну управу (*The Hague Academy for Local Governance*). Један службеник Управе је учествовао на наведеном курсу.

Студијска посета ФОС Финске, 18 – 22. март 2013. године

Реализацију ове студијске посете помогао је ОЕБС. Представници Управе и ФОС Литваније и Молдавије боравили су у студијској посети ФОС Финске са циљем размене искуства и знања у области спречавања прања новца и финансирања тероризма.

Радионица у Републици Црној Гори, 27 – 28. март 2013. године

Организацију радионице помогле су мисије ОЕБС у Републици Србији и Републици Црној Гори. Представници Управе одржали су предавање учесницима радионице на тему: Искуства Управе за спречавање прања новца Републике Србије у контроли обвезника на тржиштима капитала и осигурања.

Семинар о техникама спровођења истрага финансијског криминала 9 – 12. април 2013. године

Семинар је организовала Пореска управа САД-Одељење за кривичине истраге у сарадњи са Министарством правде САД, Канцеларијом главног правног саветника, ИСПАР програмом и ОЕБС мисијом у Србијом. Представник Управе је 10. априла 2013. године одржао предавање учесницима семинара на тему - прање новца, новчане трансакције и постојећи проблеми.

ФБИ, радионица: истраге прања новца и привредног криминала, Београд, 16-18. април 2013. године

У Београду је одржана радионица на тему “Истраге прања новца, финансијског и привредног криминала” о методама прикупљања и анализе доказа у предметима финансијског криминала.

Примена међународних стандарда, Беч, 15 – 19. април 2013. године

Семинар је организовао Међународни монетарни фонд у оквиру рада са Заједничким институтом у Бечу. ФАТФ је објавио нову методологију за процену система за СПН/ФТ. Методологија даје смернице будућим евалуаторима о начинима вршења процене система за СПН/ФТ.

ТАИЕХ Семинар о одузимању имовине стечене кривичним делом, 7 – 8. мај 2013. године

Семинар је организовало Министарство правде и државне управе, Дирекција за управљање одузетом имовином уз подршку инструмента за техничку помоћ Европске уније – ТАИЕХ. Тема семинара била су искуства у области одузимања имовине и међуагенцијска сарадња у размени информација у области СПН/ФТ.

Обука за тужиоце, Ниш 9 – 10. мај 2013. године

Теме ове обуке биле су истраге и проблеми у процесуирању кривичних дела прања новца као и одузимање имовинске користи стечене кривичним делима. Циљ оваквих обука јесте унапређење стручних и оперативних капацитета органа кривичног гоњења. Обука је организована у оквиру пројекта МОЛИ Србија за борбу против прања новца и финансирања тероризма.

Саветовање на Палићу 14 – 17. мај 2013. године

На Палићу је одржано тродневно саветовање о функцији овлашћених лица у банкама. Учесници саветовања имали су могућност да у отвореном разговору са представницима Управе и Народне банке Србије изнесу своје дилеме и покушају да реше практичне проблеме у примени закона у пракси.

Обука за тужиоце, Крагујевац 23 – 24. мај 2013. године

Теме обуке биле су истраге и проблеми у процесуирању кривичних дела прања новца као и одузимање имовинске користи стечене кривичним делима. Циљ оваквих обука јесте унапређење стручних и оперативних капацитета органа кривичног гоњења. Обука је организована у оквиру пројекта МОЛИ Србија за борбу против прања новца и финансирања тероризма.

Посета државних службеника Туркменистана

Државни службеници Туркменистана били су у студијској посети Републици Србији. Посета је реализована уз подршку ОЕБС са циљем упознавања са системом за борбу против организованог криминала који је успостављен у Србији.

Радионица о ФАТФ препорукама, Сеул, 28 – 31. август 2013. године

Семинар је организовала Светска банка, а намењен је члановима Евроазијске групе. Организатори радионице позвали су Управу да именује једног представника који ће учесницима одржати предавање о Националној процени ризика која је спроведена у Републици Србији.

Радионица „Јачање капацитета Управе“, Врњачка Бања, 29 – 30. август 2013. године

Радионица организована у оквиру Моли пројекта је била намењена запосленима у Управи са циљем упознавања запослених како са новим методама за прање новца тако и са новим методама и начинима на који је могуће открити и спречити прање новца.

Конференција „Сива економија 2013“, Лион, 2 – 6. септембар 2013. године

Конференција је одржана у просторијама Генералног секретаријата Интерпола у организацији Интерпола и Теат Сумги и састојала се од студија случаја, радионица и предавања и уједно је представљала и практичан курс користан за ефикасан рад на плану борбе против криминала.

Регионална конференција о прању новца и одузимању имовине, 4 – 5. септембар 2013. године

Конференцију је организовала Амбасада САД, канцеларија Главног правног саветника Министарства правде САД и Мисија ОЕБС у Србији. Идеја конференције била је да се учесници упознају са механизмима спречавања, истраживања кривичних дела прања новца и одузимања имовине стечене овим кривичним делом.

Студијска посета Риму, 1 – 4. октобар 2013. године

Студијска посета је била организована у оквиру МОЛИ пројекта са циљем да се учесници упознају са начинима и методама рада које на плану откривања и спречавања

прања новца користе запослени у Guardia di Finanza, као и да размене искуства из досадашњих поступања са колегама.

Обука за запослене у Управи за i2 Analyst's Notebook software, као и за Oracle BI software

Запослени који раде на аналитичким предметима у Управи су прошли обуку за наведене програме/апликације.

8. ИЗАЗОВИ И ПРЕПРЕКЕ У АКТИВНОСТИМА И ОСТВАРИВАЊУ ПЛАНОВА

Управи ни у 2013. години нису обезбеђене адекватне просторије за рад, што је онемогућило да ојача своје капацитете запошљавањем државних службеника чији је број предвиђен унутрашњом организацијом и систематизацијом радних места. Европска комисија је у извештајима о напретку Србије за 2013, као и за 2012. годину, навела да треба повећати број запослених у Управи. Како би се реализовала ова препорука, неопходно је обезбедити адекватне просторије за рад и постојећих државних службеника, и ојачање људских ресурса Управе.

Даље јачање интерагенцијске сарадње у циљу ефикаснијег рада целокупног система за спречавање прања новца и финансирања тероризма ће бити приоритет Управе у наредном периоду. Наиме, искуство из досадашњих анализа сумњивих трансакција, и повратне информације добијене од надлежних тужилаштва, говоре да је неопходно да се Управи учини доступним база података Министарства унутрашњих послова. Национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма донета за период од 2008. до 2013. године, која је већ престала да важи, као и нови Нацрт националне стратегије против прања новца и финансирања тероризма, предвиђају омогућавање Управи да приступи разноврсним базама података, и то одређивањем официра за везу из Министарства унутрашњих послова, директним приступом бази података или на други примерен начин.

План да се оснује тренинг центар остаје и даље нереализован. Разлог за нереализовање ове идеје је непостојање адекватног простора. Управа ће и даље настојати да оствари ову замисао и оснује тренинг центар у коме би се обучавали не само запослени у Управи, представници државних органа и обвезника, већ би се тај центар могао користити и за међународне и регионалне обуке.

Број:ОП-000046-0027/2014

Београд, 31. 3. 2014. године